

Pojištění odpovědnosti za škodu

Ztížení možnosti řádného šetření pojistné události pojistitelem podle § 9 odst. 3 ve smyslu ustanovení § 10 odst. 1 písm. d) zákona [168/1999](#) Sb. se vztahuje nejen k okolnostem významným pro plnění z pojištění odpovědnosti poškozenému, nýbrž i k důvodům, pro které může pojistitel vůči pojištěnému uplatnit regresní nárok.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 1791/2008, ze dne 15.4.2010)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně Č. p. p., a. s., se sídlem v P., proti žalovanému P. H., zastoupenému Mgr. L. H., advokátem se sídlem v K. H., o 28.983,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Kolíně pod sp. zn. 13 C 49/2006, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 31. května 2007, č. j. 27 Co 213/2007-68, tak, že rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 31. května 2007, č. j. 27 Co 213/2007-68, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Okresní soud v Kolíně rozsudkem ze dne 17. 1. 2007, č. j. 13 C 49/2006-50, uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni 28.983,- Kč s příslušenstvím a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že žalobkyně vyplatila na základě smlouvy č. 3029306100 o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla uzavřené s žalovaným tutéž částku osobám oprávněným z nároků na náhradu škody způsobené při dopravní nehodě dne 28. 3. 2004 žalovaným, jenž z místa dopravní nehody ujel, nehodu následně neoznámil policii a žalobkyni nahlásil pojistnou událost až dne 29. 8. 2005. Za uvedené jednání byl žalovaný v trestním řízení vedeném u Okresního soudu v Kolíně pod sp. zn. 2 T 174/2004 uznán vinným spácháním trestného činu ublížení na zdraví a neposkytnutí pomoci. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že jsou naplněny podmínky postižního nároku podle § 10 odst. 1 písm. d) zákona [168/1999](#) Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (dále též jen „zákona“), neboť žalovaný způsobil nehodu, kterou bez zřetele hodného důvodu neohlásil, a v důsledku toho byla ztížena možnost řádného šetření pojistitele (žalobkyně). Policie proto nemohla zjistit, zda žalovaný nebyl ovlivněn alkoholem či jinou návykovou látkou, ač se takové ovlivnění z chování žalovaného přímo nabízí jak z některých důkazů v trestním řízení, tak z výpovědi samotného žalovaného v tomto sporu; nemohly tedy být zjištěny okolnosti, které zakládají právo žalobkyně domáhat se zaplacení poskytnutého pojistného plnění podle § 10 odst. 1 písm. b) nebo e) zákona.

K odvolání žalovaného Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 31. 5. 2007, č. j. 27 Co 213/2007-68, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu zamítl, a rozhodl o náhradě nákladů před soudy obou stupňů. Odvolací soud se ztotožnil se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně, nikoli však s jeho právními závěry o splnění podmínek pro uplatnění regresní náhrady proti žalovanému ve smyslu § 10 odst. 1 písm. d) zákona. Žalovaný nesplnil povinnost ohlásit dopravní nehodu, při níž byla zraněna cyklistka, jak ukládá § 47 odst. 4 písm. a) zákona [361/2000](#) Sb., o provozu na pozemních komunikacích, avšak podle odvolacího soudu tím nebyla ztížena možnost řádného šetření pojistitele podle § 9 odst. 3 zákona [168/1999](#) Sb. Ustanovení § 10 odst. 1 písm. d) tohoto zákona je totiž třeba vykládat tak, že neohlášením nehody policii musí být ztíženo šetření pojistitele pouze ve vazbě na

výplatu náhrady poškozenému, nikoli ohledně splnění podmínek pro uplatnění regresní náhrady proti pojištěnému; ztížení šetření o fyzickém stavu žalovaného v době dopravní nehody (zda byl či nebyl pod vlivem alkoholu nebo návykové látky) tedy pro posouzení věci z daného důvodu není rozhodné. Žalobkyni proto poučil ve smyslu § 118 odst. 2 a 3 o.s.ř. o nutnosti doplnit skutková tvrzení o to, jakým způsobem ztížil žalovaný šetření podle § 9 odst. 3 zákona, ta však setrvala na tvrzení o znemožnění zjištění fyzického stavu žalovaného v době nehody, skutková tvrzení tedy nedoplnila ani nenavrhlala doplnit dokazování.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, které odůvodňuje podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. Nesprávné právní posouzení věci spatřuje v tom, že odvolací soud zúžil aspekt ztížení řádného šetření žalobce pouze na časové hledisko výplaty pojistného plnění poškozené, aniž přitom zkoumal, že ztížením řádného šetření je skutečnost, že ujel-li žalovaný od dopravní nehody, nebylo možno zjistit, zda vozidlo skutečně řídil žalovaný nebo někdo jiný, zda žalovaný nepožil před jízdou či během ní alkoholické nápoje (fyzický stav viníka v době dopravní nehody), zda vozidlo nepředal osobě v podnapilém stavu či zda toto vozidlo splňovalo technické podmínky provozu na pozemních komunikacích (v jakém technickém stavu bylo vozidlo viníka při nehodě – stav brzd, stav pneumatik, které může viník po nehodě vyměnit atd.). Domnívá se, že ujetím viníka od dopravní nehody je prakticky vždy ztíženo šetření pojistitele a jde o velmi vážné porušení § 10 zákona, které je jako takové plně dostačující k tomu, aby žalobce mohl požadovat po žalovaném vyplacené pojistné plnění (na podporu cituje rozhodnutí Městského soudu v Praze sp. zn. 51 Co 124/2005 v obdobné věci). Namítá, že vázáním řádného šetření pojistitele pouze na plnění poškozenému a nikoliv také na splnění podmínek pro uplatnění regresní náhrady proti pojištěnému by potom prakticky nemohlo dojít ze strany řidičů – viníků dopravních nehod nikdy k porušení § 10 odst. 1 písm. d), e) zákona, a tvrdí, že v praxi odvolací soud legalizoval možnost řidičů po způsobené dopravní nehodě z místa dopravní nehody ujet či odejít. Dále dovolatelka tvrdí, že v žádném právním předpisu není taxativně uvedeno, co je to ztížení řádného šetření pojistitele, nikde není ani uvedeno, že šetření by se mělo týkat pouze škody na majetku či zdraví, proto se domnívá, že by mělo jít o veškeré jednání žalovaného, které je odlišné od standardního postupu žalobkyně při likvidaci škodné události. Žalovaný nesplnil ani jednu z povinností uložených mu ustanovením § 8 odst. 1 zákona, když škodnou událost nahlásil až 17 měsíců poté, co k ní došlo, navíc až po výzvě žalobkyně, a v oznámení neuvedl všechny údaje, které již prokazatelně v té době znal. Rovněž nesplnil povinnost uvedenou v § 8 odst. 2 písm. b) zákona písemně žalobkyni bez zbytečného odkladu sdělit, že v souvislosti se škodnou událostí bylo proti němu zahájeno správní nebo trestní řízení. Vytýká dále soudům obou stupňů, že nevzaly v potaz otázku požití alkoholu žalovaným před a v době dopravní nehody, když již v samotném žalobním návrhu opíral žalobce své právo na náhradu toho, co za žalovaného plnil, o § 10 odst. 2 písm. e) zákona. Domnívá se, že soudy obou stupňů pochybily v závěru, že k prokázání požití alkoholu žalovaným svědčí pouze nepřímé důkazy, neboť ten je v přímém rozporu s tím, co sám žalovaný vypovídal u soudů obou stupňů v rámci trestního řízení, navíc odvolací soud v rámci trestního řízení uvedl, že nejsou pochybnosti o tom, že obžalovaný byl v době nehody opilý, sám uvedl, že předtím pil alkohol tak vydatně, že o sobě pak vůbec nevěděl. Dovolatelka dovozuje, že tím, že žalovaný byl prokazatelně v době dopravní nehody v podnapilém stavu, nemusela prokazovat ztížení řádného šetření. Navrhuje proto, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření uvedl, že prokázání požití alkoholu či jiných zakázaných látek by se odrazilo v právní kvalifikaci jeho skutkového jednání v trestním řízení, nedošlo-li k tomu a orgány v trestním řízení neučinily ohledně požití alkoholu žádné závěry, nelze dovozovat závěry opačné. Policie podle žalovaného měla možnost provést veškerá nezbytná šetření včetně zjištění totožnosti svědků, mohla zjistit jeho totožnost již na místě, bylo zjišťováno, zda je doma, avšak zajistila pouze vozidlo, a pokud žalobkyně žádné vlastní šetření na místě neprovádí a je odkázána, jak bylo prokázáno, pouze na závěry policie, která v tomto případě pochybila, nelze to klást za vinu jemu. Je přesvědčen, že prostě

nesplnění povinnosti ohlásit nehodu, která je škodnou událostí, neznamená automaticky nárok na vrácení pojistného plnění, musí být prokázáno ztížení řádného šetření; žalobkyně však neprokázala, že by nějaké šetření prováděla, ani jakým způsobem mělo být šetření ztíženo. Odmítl rovněž odkaz na žalobkyní citovaný judikát a navrhl odmítnutí či zamítnutí dovolání.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání bylo proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu podáno ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř. oprávněnou osobou - účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o.s.ř.), a po přezkoumání věci ve smyslu ustanovení § 242 odst. 3 o.s.ř., dospěl k závěru, že dovolání žalobkyně, které je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř., je i důvodné.

Nesprávné právní posouzení věci, které dovolatelka uplatňuje jako důvod dovolání [§ 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř.], může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

V posuzovaném případě je předmětem řízení nárok žalobkyně z titulu postihového práva vyplývajícího z ustanovení § 10 odst. 1 písm. d) zákona [168/1999](#) Sb. na plnění, jež jako pojistitel poskytla z důvodů odpovědnosti žalovaného za škodu způsobenou při dopravní nehodě. Odvolací soud nepovažoval tento nárok za důvodný proto, že žalobkyně neprokázala, že by žalovaný, jenž sice nehodu bez zřetele hodného důvodu neohlásil, tímto jednáním ztížil možnost řádného šetření pojistitele podle § 9 odst. 3 zákona, jak vyžaduje jeho § 10 odst. 1 písm. d), neboť šetření o fyzickém stavu žalovaného v době dopravní nehody (zda byl či nebyl pod vlivem alkoholu nebo návykové látky) není pro posouzení věci z daného důvodu rozhodné. Podle odvolacího soudu ustanovení § 10 odst. 1 písm. d) zákona spojuje ztížení šetření pojistitele pouze s výplatou náhrady poškozenému ve smyslu § 9 odst. 3 zákona, nikoliv však již ohledně splnění podmínek pro uplatnění regresní náhrady proti pojištěnému ve smyslu § 10 zákona. Dovolací námitky žalobkyně směřují především proti výkladu ustanovení § 10 odst. 1 písm. d) zákona podaného odvolacím soudem.

Podle § 10 odst. 1 písm. d) zákona [168/1999](#) Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění účinném v době dopravní nehody, tj. do 30. 4. 2004, pojistitel má proti pojištěnému právo na náhradu toho, co za něho plnil, jestliže prokáže, že pojištěný bez zřetele hodného důvodu nesplnil povinnost podle zvláštního právního předpisu ohlásit dopravní nehodu, která je škodnou událostí, a v důsledku toho byla ztížena možnost řádného šetření pojistitele podle § 9 odst. 3 tohoto zákona.

Podle § 9 odst. 2 tohoto zákona plnění pojistitele je splatné do 15 dnů, jakmile pojistitel skončil šetření nutné k zjištění rozsahu jeho povinnosti plnit nebo jakmile pojistitel obdržel pravomocné rozhodnutí soudu o výši náhrady škody. Podle odstavce 3 tohoto ustanovení šetření pojistitele musí být provedeno bez zbytečného odkladu; nemůže-li být skončeno do jednoho měsíce po tom, kdy se pojistitel o pojistné události dozvěděl, je pojistitel povinen poskytnout poškozenému na jeho písemnou žádost plnění ve výši odpovídající rozsahu uplatněných nároků, které poškozený prokázal, popřípadě poskytnout okolnostem odpovídající zálohu.

Ustanovení § 10 odst. 1 písm. d) zákona [168/1999](#) Sb. zakládá pojistiteli právo požadovat od pojištěného náhradu plnění, které za něj poskytl v souvislosti s jeho odpovědností za škodu způsobenou při provozu motorového vozidla. Lze přisvědčit odvolacímu soudu, že předpokladem pro úspěšné uplatnění postihového práva je současné naplnění obou podmínek stanovených v uvedeném ustanovení, a to nesplnění oznamovací povinnosti uložené ustanovením § 47 odst. 3 písm. b), věta před středníkem, zákona [361/2000](#) Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění účinném do 31. 12. 2003, a zároveň negativní dopad nesplnění této

povinnosti na možnosti pojistitele osvětlit příčiny a mechanismus dopravní nehody, včetně případných podkladů pro uplatnění regresních nároků (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 1. 2010, sp. zn. 25 Cdo 4585/2007 - www.nsoud.cz). Smyslem této úpravy je totiž vytvoření podmínek pro to, aby pojistitel mohl řádně a dostatečně posoudit všechny okolnosti v souvislosti s jeho zákonnou povinností poskytnout poškozenému plnění za pojištěnou osobu. I když prvotním je samozřejmě zjištění údajů potřebných pro plnění poškozenému, patří sem i okolnosti promítající se do práva pojistitele požadovat náhradu poskytnutého plnění (jeho části) od pojištěné osoby, jsou-li splněny zákonem stanovené podmínky. Jde totiž o vypořádání trojstranného právního vztahu mezi poškozeným, pojištěným a pojistitelem, který vzniká ve specifické sféře povinného smluvního pojištění odpovědnosti za škodu. Z uvedeného tedy vyplývá, že ztížení možnosti řádného šetření pojistné události pojistitelem podle § 9 odst. 3 ve smyslu ustanovení § 10 odst. 1 písm. d) zákona [168/1999](#) Sb. se vztahuje nejen k okolnostem významným pro plnění z pojištění odpovědnosti poškozenému, nýbrž i k důvodům, pro které může pojistitel vůči pojištěnému uplatnit regresní nárok.

Kromě toho nelze přehlédnout, že v dané věci došlo i ke ztížení šetření k okolnostem dopravní nehody samotné z hlediska pojistného plnění poškozenému. Ze skutkových zjištění, z nichž vycházel odvolací soud a jejichž správnost nepodléhá dovolacímu přezkumu, totiž vyplývá, že žalovanému sice v trestním řízení nebylo požití alkoholu před jízdou prokázáno, avšak jak v trestním řízení, tak v nyní projednávané věci, se pravděpodobnost ovlivnění žalovaného alkoholem podávala, takže je nepochybné, že právě neohlášení dopravní nehody znemožnilo zjištění, zda žalovaný tuto důležitou povinnost neporušil; i z hlediska posouzení odpovědnosti pojištěného za škodu (a tedy též rozsahu povinnosti pojistitele poskytnout za něj poškozenému pojistné plnění) jde přitom o podstatnou okolnost.

Není-li tedy výklad ustanovení § 10 odst. 1 písm. d) zákona [168/1999](#) Sb. v rozsudku odvolacího soudu správný, je dovolání z hlediska uplatněného dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. důvodné, a dovolací soud proto rozsudek odvolacího soudu zrušil (§ 243b odst. 2 věta za středníkem o.s.ř.) a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 věta první o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Opatrovník](#)
- [Společná domácnost](#)
- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělků \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vypořádací podíl v bytovém družstvu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ztížení společenského uplatnění](#)
- [Zastavení exekuce](#)
- [Základní kapitál](#)
- [Skladování](#)